

Bestämmelser för arbeten på kommunal mark

TEKNISKA KONTORET
Avdelning gata/park

Uppdaterad januari 2014

Bestämmelser för arbeten på kommunal mark

Framtaget av tekniska kontoret, gata/park, 2008

Uppdaterad 2014-01-01 av Ulf Hugosson

Förord

Detta dokument har tagit fram för att kvalitetssäkra och kontrollera de återställningar som görs efter schaktnings- och markarbeten i kommunal mark.

Arbete i gatu- och vägområdet innebär ofta någon form av risk för de som utför arbete samt för oskyddade trafikanter. Det kan även ge upphov till störningar i trafiken.

Det är viktigt att arbetena samordnas och att de utförs med trafiksäker utmärkning, avstängning, rätt kvalitet och lämplig tidpunkt.

Bestämmelserna riktar sig till alla som arbetar i eller på gator, vägar och parker, samt de som tar kommunal mark i anspråk. De som låter utföra arbete ska ha tillstånd av väghållaren/markägaren. Tillstånd för upplåtelse av allmän platsmark söks hos polisen.

Bakgrund

Arbeten som utförs i och på kommunens gator, vägar, parker och skogar innebär ofta störningar och säkerhetsrisker för den personal som utför arbetet samt dem som färdas på gator och vägar eller vistas i parken. Det finns ett behov av bestämmelser för att kunna upprätthålla ett fungerande vägnät i kommunen samt för att minimera störningar och risker i parker och på övrig offentlig mark.

Det ställs krav på utformning och materialval för att underlätta framtida drifts- och underhållsarbeten, och för att kunna utföra arbetet på ett kostnadseffektivt sätt. Framkomlighet är viktigt för den som färdas på gator och vägar liksom för den intilliggande miljön. Störningar kan innebära både tidsförluster och andra kostnader. Bestämmelserna gäller för alla som låter utföra arbete i kommunens gator och parker samt de som tar kommunens mark i anspråk

1 Begreppsförklaringar

1.1 Kommunal mark

Med kommunal mark avses i denna skrift gator, vägar, parker och övriga ytor som kommunen förvaltar. Kommunal mark får inte stängas av för allmänheten eller tas i anspråk utan giltigt tillstånd och erforderlig avstängning.

1.2 Byggherre

Enligt arbetsmiljölagstiftningen den som låter utföra byggnads- eller anläggningsarbete, vilket inte nödvändigtvis är väghållaren, utan kan vara olika slag av ledningsägare (för fjärrvärme, tele, datafiber etc.).

1.3 Entreprenör

I denna skrift används beteckningen entreprenör för den som byggherren eller väghållaren/markägaren anlitar för att utföra arbetet.

1.4 Väghållningsmyndighet

Den myndighet som ansvarar för väghållning inom ett visst område.

1.5 Väghållare

På de allmänna vägarna eller gatorna är antingen staten eller kommunen väghållare.

På det enskilda vägnätet är det vägens ägare som är väghållare.

1.6 Ytbeläggning

Ytbeläggning är hårdgjord markytas överyta (slityta) av asfalt, plattor, gatsten, grus o liknande. Ytbeläggning i grönområde är vegetationsytor med tillhörande växtlighet.

2 Tillstånd

2.1 Tekniska krav

Arbete i gatu- och grönområden ska planeras och utföras på ett sådant sätt att anläggningsars konstruktion/funktion, bärighet och slitstyrka består.

Arbeten intill ledningar och kablar utförs i enlighet med respektive ledningsägares föreskrifter.

Genom att registrera dig på www.ledningskollen.se kan du enkelt få svar från olika ledningsägare. För ledningsägare är det frivilligt att vara med - se upp så att du inte missar någon ledningsägare i ditt område.

Trafikverkets kabelanvisning (Järnvägen) 0200-77 00 10.

2.2 Brukande av kommunal mark

Vid upplåtelse av kommunal mark söks tillstånd hos polisen (avgift).

2.2.1 Allmän plats

Med allmän plats avses i plan- och bygglagen ett område som enligt en detaljplan är avsett för ett gemensamt behov. En allmän plats får inte mer än tillfälligtvis upplåtas för enskild verksamhet. Användningen av de allmänna platserna ska redovisas i detaljplanen om kommunen är huvudman.

För att anlägga och bibehålla anläggningar, ledningar och dylikt i kommunal mark fordras avtal med tekniska kontoret, **avdelningen Mark och exploatering**.

2.3 Grävning i kommunal mark

För att gräva i kommunal mark, samt vid behov av tillfällig lokal trafikföreskrift fordras tillstånd av **Gata, Park/skog**, tekniska kontoret. Ansökan om grävning i kommunal mark ska ske minst tio arbetsdagar före arbetets igångsättande eller platsens begagnande. För akut arbete anmäls detta senast en dag efter att arbetet har påbörjats. Tillstånd ska sökas för varje objekt/projekt, även trafikföreskrifter.

Ansökningsblanketten ”Gräva i kommunal mark” finns på www.jonkoping.se. Sök på ordet grävning.

Handlingar till väghållaren/markägare ska innehålla:

- Trafikanordningsplan (10 arbetsdagar innan start)
- Tidpunkt för start och färdigställande
- Föreslaget ledningsläge (ritning)

För återkommande driftsarbeten ska generellt starttillstånd sökas årligen. Då kan väghållarens exempelsamling för trafikanordningsplaner användas. Dessa exempel ska kompletteras för vägmärken som kräver tillfälligt beslut enligt trafikförordningen. Vid varaktighet i mer än två dagar ska väghållaren meddelas om arbetets storlek och varaktighet.

Tekniska kontoret äger rätt att fullborda arbetet på byggherrens bekostnad om arbetet tagit för lång tid eller inte följt föreskrifterna.

2.3.1 Trafikföreskrifter

Tillfälliga trafikföreskrifter, vad gäller arbeten i trafikytor, handläggs av Gata/ park, tekniska kontoret och ska alltid förlängas om så behövs tillsammans med ansökan om grävtillstånd.

Stadsbyggnadskontoret har ansvar för funktionen av det kommunala vägnätet och permanenta trafikföreskrifter samt övriga tillfälliga lokala trafikföreskrifter.

2.4 Polygon- och fixpunkter

För borttagande av sådana punkter fordras tillstånd, samt att skador anmäls till stadsbyggnadskontoret.

2.5 Övriga tillstånd

Byggherren ansvarar för att inhämta övriga tillstånd som erfordras samt för att arbetet bedrivs i enlighet med gällande författningar.

3 Anmälningar

3.1 Planerade arbeten

För planering och samordning ska de investerings- och underhållsarbeten som avses utföras under året inlämnas till väghållaren senast utgången av januari månad varje år. Även arbeten som planeras bli utförda under kommande år bör anmälas samtidigt. Anmälan om planerade arbeten ska ange typ av arbete och tidplan.

3.2 Trafikinskränkningar

Byggherren meddelar nödvändiga trafikinskränkningar till räddningstjänsten, polismyndighet, bussbolag och andra berörda intressenter, samt återkopplar svaret till väghållaren innan start av arbete. Väghållaren informerar berörda om tillfälliga lokala trafikföreskrifter.

Vid gatuavstängningar och schaktarbete ska berörda fastighetsägare och affärsinnehavare meddelas. Vid större omfattning på arbetena meddelas även allmänheten på lämpligt sätt (media, kommunens hemsida). Byggherren ansvarar för att denna information lämnas.

4 Planering och samordning

4.1 Planeringsskede

Det är av stor vikt att arbeten i och på kommunal mark samordnas redan i planeringsskedet och det är därför av stor vikt att väghållaren/markägare informeras om planerade arbeten.

4.2 Samordningskrav

Flera aktörer har behov av att utföra arbeten i eller i omedelbar närhet till kommunala gator och grönområden. Det är därför mycket viktigt att varje åtgärd planeras noga och att det samordnas så att störningarna minimeras.

5 Syn

Innan arbete påbörjas utför byggherren/entreprenör och väghållaren/markägare gemensam syn av arbetsområdet för att dokumentera befintliga förhållanden.

Avdelning Gata/Park ska senast en vecka i förväg beredas tillfälle att delta vid synen.

Vid synen görs följande:

- Arbetsrådets omfattning dokumenteras
- Trafikanordningsplan går igenom på plats med avseende på tillgänglighet och säkerhet
- Synliga skador dokumenteras med foto
- Plan för placering bodar, upplag och material
- Väghållare/markägare kallas till syn före byggstart, om inte, så utgår denna från att **inga** befintliga skador finns vid byggstart.

6 Ansvar

6.1 Lagar och förordningar

Gällande förordningar, bestämmelser och anvisningar:

Skogsvårdslagen

Plan och bygglagen

Miljöbalken

Förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd Arbetsmiljölagen

Arbetsmiljöförordningen

Ordningslagen

Väglagen

Trafikförordningen(TrF)

Vägmärkesförordningen(VMF)

6.2 Kommunala föreskrifter i Jönköping

Lokala ordningsstadgan för Jönköpings kommun

Lokala trafikföreskrifter för Jönköpings kommun

Trafikreglering vid arbete på kommunal mark

6.3 Vägverkets föreskrifter

ATB Väg

Vägar och gators utformning 2012(Vägutformning)

Trafikverkets tekniska krav för Arbete på väg, TRVK Apv

Trafikverkets tekniska råd för arbete på väg TRVR Apv

6.4 Vaghållaransvar

Den kommunala vaghållaren ansvarar för drift och underhåll av det kommunala vägnätet. Trafikverket är vaghållare och ansvarar för det statliga vägnätet.

6.5 Byggherreansvar

Byggherren ansvarar för att lagar och föreskrifter följs, att erforderliga tillstånd erhålls samt att den anlitate entreprenören följer de anvisningar som vaghållaren meddelat.

Vid gatuavstängningar och schaktarbete ska berörda fastighetsägare och affärsinnehavare meddelas. Vid större omfattning på arbetena meddelas även allmänheten på lämpligt sätt. (media, kommunens Kontaktcenter).

6.5.1 Byggherrens ansvar under arbetets gång

Under arbetets gång ansvarar byggherren för

- att okända ledningar som påträffas i samband med schaktarbeten anmäls omgående till respektive ledningsägare och mäts in i xyz-koordinater.
- att allt material som finns inom arbetsområdet inom kommunal mark är tekniska kontorets egendom, om inget annat anges hela arbetsområdet tills arbetet är slutfört, att träd och växter inom arbetsområdet inte tar skada, att arbetsplatsen hålls i helt och rent skick, alla skador som kan uppstå under arbeten på kommunal mark.

6.5.2 Byggherrens ansvar när arbetet är klart

När arbetet är klart ansvarar byggherren för:

- att anmäla förändring av tid, samt när arbetet är klart till vaghållaren
- att arbetsplatsen lämnas i ett godkänt skick efter besiktning
- att slutlig återställning utförs enligt "Prislista för återställningsarbeten", se Bilaga 2. Digitala ritningar inkl. relationsritningar.

6.5.3 Utförarens ansvar

Byggherren, eller av byggherren utsedd entreprenör, ansvarar för

- att utmärkning har avsedd funktion även utanför ordinarie arbetstid och vid behov förstärka eller rätta till brister i utmärkning.
- att det finns en aktuell lista med angiven arbetsplatsansvarig, ordinarie arbetstid och övrig tid, på arbetsplatsen samt att den lämnas till vaghållaren i samband med tillståndet.
- att all personal på en vägarbetsplats har grundläggande kompetens innan arbetet påbörjas.

- Att all personal har vetskap om de bestämmelser som finns nerskrivna i dokumentet Trafikreglering vid arbete på kommunal mark, Nivå 1+2 Arbete på väg
- Att utmärkningsansvarig har särskild kompetens, påbyggnadsutbildning
- Att påbyggnads utbildningen ska innehålla: Nivå 3 A Påbyggnad för utmärkningsansvarig
- att utmärkning har avsedd funktion även utanför ordinarie arbetstid och vid behov förstärka eller rätta till brister i utmärkning
- att trafikverket kontaktas vid arbete i närheten av spår och kontaktledning.

7 Återställningsarbete

7.1 Kostnadsansvarig - återställning

7.1.1 Gata

Gatuverksamheten ombesörjer återställning, om inget annat meddelas i samband med tillståndsgivning till arbeten. Byggherren ska ersätta väghållaren för återställningsarbete och ökad framtida underhållskostnad enligt gällande prislista för återställningsarbeten se bilaga 2. Denna justeras årligen i förhållande till de index som anges.

7.1.2 Park/skog

Grävning i park och skog återställs alltid av byggherren (nya träd alltid tekniska kontoret)

7.1.2.1 Packningsskador

För att motverka packningsskador djupluckras upplags- och transportytor innan återställningen påbörjas.

7.1.2.2 Återställning i närheten av träd

Ytan ska återställas till ursprunglig utformning utan dröjsmål då schaktarbetet är klart. Återställningen sker med tidigare separerade massor eller ny matjord. Överbyggnaden för träd ska bestå av 30 cm mineraljord och däröver 40 cm matjord. Där skelettjord har påverkats av grävarbeten ska återställning ske med skelettjordsblandning.

7.1.2.3 Återställning av ytor med buskage/plantering

Återställningen sker med befintlig separerad mineraljord som täcks med 40 cm ny gödslad och torvinblandad jord anpassad till växtbäddstyp.

Innan återplantering av rotslagen växtlighet sker ska markägaren kontaktas.

Beskärning av avbrutna grenar ska ske vid planteringen. Beskärningen ska utföras av trädvårdsutbildad personal och bekostas av entreprenör.

Vattning ska ske omgående efter plantering.

7.1.2.4 Återställning av gräsytor

Ytan ska återställas till ursprunglig utformning utan dröjsmål då schaktarbetet är klart.

Återställningen sker med befintliga separerade massor eller ny matjord. Överbyggnaden i schaktet ska bestå av mineraljord och däröver 20 cm matjord fri från föroreningar.

Inga stenar, rötter eller grenar får vara synliga.

Även eventuella körspår och skador på upplagsplats ska åtgärdas och återställas.

Ytan ska besås med gräsfröblandning sammansatt motsvarande omgivningen.

7.1.2.5 Återställning av vägslänter

Ytan ska återställas till ursprunglig utformning utan dröjsmål då schaktarbetet är klart.

Schakt och ev. körspår ska återställas så naturtroget som möjligt. Efter återställning ska det inte förekomma stenar, rötter, eller annan förorening synligt i det översta jordlagret. Inte heller får jordtovor, jordmassor etc. lämnas på dikeskant eller bakslänt.

Vägrensytor återställs med befintliga massor. Schakten besås inte i normalfallet.

7.1.2.6 Återställning av natur- och skogsmark

Ytan ska återställas till ursprunglig utformning utan dröjsmål då schaktarbetet är klart.

I skogsmark ska schakten och ev. körspår återställas så naturtroget som möjligt.

I slätterhävade gräsmarker ska det efter återställning inte förekomma stenar, rötter, eller annan förorening synligt i det översta jordlagret.

Schakt återställs med befintliga massor och besås inte i normalfallet

Även åtgärd av skada på mark, anläggning eller annan anordning utanför tillståndsytan kommer att debiteras byggherren efter skadans omfattning och framtida underhåll.

7.2 Ansvarsövertagande vid återställning

Byggherren ska svara för framkomlighet för trafikanter m.m. tills väghållaren/markägaren övertagit ansvaret.

8 Slutbesiktning

Byggherren kallar vid alla arbeten väghållaren till slutbesiktning och efterbesiktning av kringområde.

9 Påföljd

Om säkerhetsföreskrifter eller bestämmelser inte följs kommer detta att regleras ekonomiskt enligt Jönköpings kommuns Checklista och kontrollmanual för trafikreglering "Kontroll av arbetsplats på kommunala gator och vägar".

10 Övriga gällande dokument vid arbeten på kommunal mark

Trafikreglering vid arbete på kommunal mark

Avgifter och regler för återställningsarbete (gäller från 2014-01-01)

Gräva i kommunal mark, ansökan, pdf

Tillstånd för upplåtelse av allmän platsmark

Trafikanordningsplaner

Samtliga dokument finns på Jönköpings kommuns webbplats.